

Handläggare
Hellstrand Eva
Lotta Königsson

Datum
2013-11-20

Diarienummer
UAN-2013-0547

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden|

Skolinspektionen: Regelbunden tillsyn i Uppsala kommun

Förslag till beslut

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden föreslås besluta

att anta yttrandet från kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad över Skolinspektionens beslut från tillsyn av vuxenutbildningen i Uppsala kommun, 2013-10-09, som sitt eget

Sammanfattning

Skolinspektionen genomförde under september 2013 tillsyn av vuxenutbildningen i Uppsala kommun. Skolinspektionen begär i sitt beslut att Uppsala kommun ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits eller planeras för att rätta till de brister som påtalats inom områdena trygghet och studiero, bedömning och betygssättning samt erbjudande om utbildning. I svaret från utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden beskrivs vilka åtgärder som vidtagits och planeras utifrån Skolinspektionens beslut.

Kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad

Carola Helenius Nilsson
Direktör

Beslut

2013-10-09

Dnr 43-2012:4475

Uppsala kommun
uppsala.kommun@uppsala.se
Rektorer för vuxenutbildningen i Uppsala kommun
lena.borgudd-nilsson@uppsala.se
erik.ojala@uppsala.se
ulla.klefbom@uppsala.se
lotta.konigsson@uppsala.se

Beslut för vuxenutbildningen

efter tillsyn i Uppsala kommun

Tillsyn i vuxenutbildningen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Uppsala kommun under 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen vissa skolenheter med vuxenutbildning i kommunen.

Uppsala kommun, vuxenutbildningen, besöktes av Skolinspektionen den 17 och 18 september 2013.

Fakta om vuxenutbildningen

Vuxenutbildningen i Uppsala kommun är organiserad i en beställar- och utförarmodell. Ansvarig för vuxenutbildningens beställarorganisation är Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden (UAN) med förvaltningen Kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad (UAK). För utförandet av vuxenutbildningen finns dels de kommunala verksamheterna Vuxenutbildningen Linné, Bolandgymnasiet och Ekebygymnasiet som är organiserade under Styrelsen för vård och bildning (SVB) med förvaltningen Vård och bildning (V&B) och dels ett tjugotal upphandlade utförare. Inom UAK finns en rektor som är ansvarig gentemot de upphandlade utförarna. Inom V&B finns tre kommunala rektorer som ansvarar för vuxenutbildningen inom Linné, Bolandgymnasiet respektive Ekebygymnasiet. Svenska för invandrare (sfi) bedrivs av den kommunala vuxenutbildningen Linné och av ett femtontal upphandlade utförare. Särskild utbildning för vuxna bedrivs endast av den kommunala vuxenutbildningen Linné. All studie- och yrkesvägledning inom vuxenutbildningen bedrivs av kommunen.

Enskilt största aktör inom vuxenutbildningen är den kommunala vuxenutbildningen Linné.

Ett stort antal kurser erbjuds genom de upphandlade utförarna. De största upphandlade utförarna är Hermods, Lernia och Kompetensutvecklingsinstitutet. All betygsadministration hanteras centralt av kommunen efter det att den enskilde läraren satt betyg med beaktande av de kriterier som gäller för måluppfyllelsen i respektive ämne och kurs.

Vuxenutbildningen i Uppsala kommun omfattar cirka 4 000 elever. Eleverna vid vuxenutbildningen erbjuds flexibla former för sina studier. Klassrumsundervisning och distansundervisning kan erbjudas för att ge största möjliga flexibilitet för deltagarna. Inslag av arbetsplatsförlagt lärande förekommer.

Företrädare för Uppsala kommun och Arbetsförmedlingen träffas regelbundet i samverkansmöten. Exempel på annan samverkan är den som sker kring ar-

betsplatsförlagt lärande och som omfattar bland annat ett vård- och omsorgscollege.

Kunskapsresultat

Kommunal vuxenutbildning

Kommunens egna uppgifter för år 2012 från Vuxenutbildningen Linné avseende matematik på grundläggande vuxenutbildning i Uppsala kommun visar att andelen studerande som uppnått minst godkänt resultat var 90 procent. Motsvarande andel för svenska var 100 procent, för svenska som andraspråk 75 procent, för engelska 70 procent och för samhällskunskap 86 procent.

Enligt nationell statistik var andelen elever som slutförde sin kurs i grundläggande vuxenutbildning i Uppsala kommun, 41 procent. Motsvarande värde för riket var 62 procent.

På gymnasial nivå nådde 93 procent av eleverna godkänt resultat i Matematik A, enligt kommunens egna uppgifter. Motsvarande andel var 90 procent för Svenska A, 94 procent för Svenska B, 75 procent för Svenska som andraspråk A, 86 procent för Svenska som andraspråk B, 75 procent för Engelska A och 90 procent för Samhällskunskap A. Kommunens egen uppgift i sin verksamhetsredogörelse till Skolinspektionen anger vidare att det var 89 procent av eleverna som uppnådde minst godkänt år 2012. Andelen deltagare i yrkeskurser inom vuxenutbildningen som senast sex månader efter avslutad kurs var i arbete eller vidare studier, var 69 procent.

Utbildning i svenska för invandrare (sfi)

Enligt den nationella statistiken år 2012 var det 47 procent av kursdeltagarna i kurs 1A som fick godkänt resultat. Motsvarande siffror var 32 procent i kurs 1B, 26 procent i kurs 2B, 21 procent i kurs 2C, 33 procent i kurs 3C och 47 procent i kurs 3D. För kurserna 1B, 3C och 3D låg andelen kursdeltagare med godkänt resultat i kommunen i paritet med riket som helhet, medan resultaten i kurserna 2B och 2C låg under riksgenomsnittet.

Särskild utbildning för vuxna

Måluppfyllelsen följs på individnivå och dokumenteras i elevernas individuella studieplaner. Enligt rektorn bedöms eleverna nå de mål som satts upp, utifrån var och ens förutsättningar.

Helhetsbedömning

Den kommunala vuxenutbildningen i Uppsala bedöms i huvudsak fungera väl i förhållande till de områden som har granskats.

Verksamheten präglas av valfrihet och mångfald. Kursutbudet är stort och eleverna kan välja både bland kommunala och upphandlade utförare. Möjligheterna att kombinera studier och arbete är goda och utbildningen är även i övrigt utformad för att möta vuxnas behov av flexibilitet i utbildningen.

Tillsynen visar att Uppsala kommun erbjuder vuxna möjligheter till studie- och yrkesvägledning. Det har dock framkommit att den uppsökande verksamheten kan utvecklas i syfte att nå fler personer i målgrupper som har rätt till utbildning. Kommunen måste även se över sina rutiner för utdrag ur betygskatalogen efter avslutad kurs.

De planer mot kränkande behandling som gäller för vuxenutbildningen måste kompletteras för att motsvara författningarnas krav.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på de brister som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse och uppfylla författningarnas krav.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Uppsala kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 20 december 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Uppsala kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att det för varje verksamhet finns en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Motivering

Enligt skollagen ska det för varje verksamhet finnas en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Skolinspektionen har tagit del av den plan mot kränkande behandling som utarbetats för den kommunala vuxenutbildningen Linné, kallad "Likabehand-

lingsplan och Plan mot kränkande behandling Vux Linné 2013-2014" med tillhörande bilagor. I planen presenteras skolans vision, en åtgärdskedja, en tidplan för utvärdering och redogörelser för hur det förebyggande och främjande arbetet ska bedrivas. Av planen framgår dock inga konkreta åtgärder som konstaterats utifrån en genomförd kartläggning av verksamheten. Vidare saknar planen en redogörelse för hur de planerade åtgärderna i föregående års plan har genomförts.

Kommunen tar in och granskar de planer mot kränkande behandling som gäller för upphandlade utförare av vuxenutbildning. Vid Skolinspektionens genomgång av exempel från upphandlade utförare kan konstateras att planerna inte alltid uppfyller författningarnas krav vad gäller vilka åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året samt redogörelse av åtgärder i föregående års plan.

Sammanfattningsvis visar utredningen att vuxenutbildningen i Uppsala kommun brister i arbetet med planer mot kränkande behandling. Kommunen uppfyller därmed inte författningarnas krav och Uppsala kommun föreläggs därför att åtgärda bristen.

Författning

6 kap. 8 § skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Uppsala kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Se till att betyg utfärdas i enlighet med författningarnas krav.

Motivering

I skollagen framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med lag och andra författningar. Av förordning om vuxenutbildning framgår att den som har slutfört kurser inom kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna eller utbildning i svenska för invandrare (sfi) ska kunna få ett utdrag ur betygskatalogen som visar vilka kurser eller delkurser som personen har slutfört inom utbildningen och vilka betyg som eleven har fått på de skilda kurserna.

I elevintervjuer framkommer att betyg ibland upprättas först när utbildningen är klar och inte efter varje avslutad kurs. Eleverna kan ansöka om att få ut betyg efter respektive kurs. En elev beskriver dock exempel på att man bara fått ett handskrivet intyg som visat att eleven var godkänd trots att eleven hade fått

ett högre betyg än Godkänt på vissa kurser. Förfaringssättet bekräftas av skolledningen.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i vuxenutbildningens arbete med att utfärda betyg. Kommunen uppfyller därmed inte författningarnas krav och Uppsala kommun föreläggs därför att åtgärda bristen.

Författning

3 kap. 14 § skollagen, 4 kap. 12 § förordning om vuxenutbildning

Erbjudande av utbildning

Bedömning

Uppsala kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning.

- Se till att verka aktivt för att nå och motivera de vuxna i kommunen som har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå.
- Se till att verka aktivt för att nå och motivera dem i kommunen som har rätt att delta i utbildning i svenska för invandrare (sfi).

Motivering

Enligt skollagen har kommunen ett ansvar att aktivt verka för att nå och motivera de vuxna i kommunen som har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå. Vidare har kommunen en skyldighet att nå och motivera de vuxna i kommunen som har rätt att delta i utbildning i svenska för invandrare (sfi).

Kommunens centrala studie- och yrkesvägledning har tidigare genomfört riktade informationsinsatser till vuxna i olika bostadsområden, men sådana förekommer inte för närvarande, enligt uppgift från intervjuer med lärare samt studie- och yrkesvägledare. Studie- och yrkesvägledarna säger sig tidigare ha arbetat enligt en plan för den uppsökande verksamheten, men någon sådan plan finns inte för närvarande. Det finns heller inga målsättningar om uppsökande verksamhet inom vuxenutbildningen i den uppdragsplan som Uppsala kommun fastställt för åren 2014-2017.

I intervju med representanter för studie- och yrkesvägledare framgår att kommunen för närvarande inte verkar aktivt för att söka upp och motivera vuxna med kort skolbakgrund att studera ämnen på grundskolenivå. Detsamma gäller skyldigheten att verka aktivt för att nå och motivera berörda att studera sfi. Det framkommer i elevintervjuer att det finns personer i målgruppen som inte nås av riktad information om möjligheterna att studera sfi. Det kan i sammanhanget konstateras att det på vuxenutbildningens webbsida felaktigt anges att man måste ha fyllt 20 år för att få börja studera sfi.

Förvaltningsledningen beskriver i intervju att förstärkningar av det uppsökande arbetet pågår, men att detta ännu inte implementerats fullt ut i organisationen.

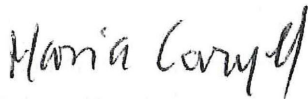
Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i arbetet med att verka aktivt för att nå och motivera vuxna till grundläggande utbildning för vuxna och sfi i Uppsala kommun. Kommunen uppfyller därmed inte författningarnas krav och Uppsala kommun föreläggs därför att åtgärda bristen.

Författning

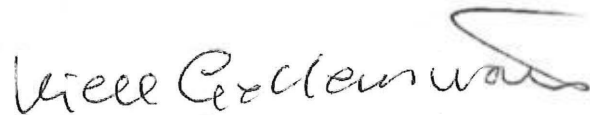
20 kap. 10 §, 21 kap. 10 § och 22 kap. 12 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har utredare Erica Sahlin deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Maria Caryll
Enhetschef

Kjell Gyllenswärd
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Handläggare
Eva Hellstrand
Lotta Königsson

Datum
2013-11-21

Diarienummer
UAN-2013-0547

Förslag

Skolinspektionen

Redovisning av svar utifrån Skolinspektionens tillsyn inom vuxenutbildningen i Uppsala kommun utifrån beslut 2013-10-09, Dnr 43-2012:4475

Bakgrund

Skolinspektionen genomförde under den 17 och 18 september 2013 tillsyn av vuxenutbildningen i Uppsala kommun. Beslut efter tillsyn dnr 43- 2012:4475 offentliggjordes 2013-10-09. Skolinspektionen begär i sitt beslut att Uppsala kommun ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits eller planerats för att rätta till de brister som påtalats. Nedan följer utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens svar utifrån Skolinspektionens kritikområden. Redovisningen följer ordningen i Skolinspektionens beslut.

Skolinspektionen har i beslutet pekat på brister inom områdena trygghet och studiero, bedömning och betygssättning samt erbjudande om utbildning.

Redovisning

Trygghet och studiero

Bedömning från Skolverket

Uppsala kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att det för varje verksamhet finns en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens kommentar

Skolinspektionen saknar konkreta åtgärder i likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling från Vuxenutbildningen Linné. Det saknas också i planen en redogörelse för hur de planerade åtgärderna i förra årets plan har genomförts. Från exempel på planer som granskats för de externa utbildningsanordnarna konstateras att planerna inte alltid uppfyller författningarnas krav angående åtgärder mot kränkande behandling.

Åtgärd

Kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad kommer att se över aktuella planer mot kränkande behandling/likabehandlingsplaner för utbildningsanordnare inom vuxenutbildningen och återkoppla till berörda skolor vad gäller Skolinspektionens kritik samt andra brister utifrån krav i skollagen och diskrimineringslagen.

Uppföljning/tidsplan

Återkopplingen ska lämnas senast i februari 2014.

Bedömning och betygssättning

Bedömning från Skolverket

Uppsala kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet bedömning och betygssättning.

- Se till att betyg utfärdas i enlighet med författningarnas krav.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens kommentar

Skolinspektionen kritiserar att det i elevintervjuer framkommer att betyg ibland upprättas först efter avslutad utbildning och inte efter varje avslutad kurs. Eleverna kan visserligen ansöka om att få ut betyg efter respektive kurs, men en elev beskriver exempel då man bara fått ut ett handskrivet intyg som visade att eleven var godkänd trots att eleven fått ett högre betyg än godkänt på några kurser. Detta arbetssätt har också bekräftats från skolledningen.

Åtgärd

Kritiken avser brister i hantering hos en enskild utbildningsanordnare. Det felaktiga arbetssättet angående betyg har påtalats från kommunens rektor och rättats till.

Erbjudande av utbildning

Bedömning från Skolverket

Uppsala kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning.

- Se till att verka aktivt för att nå och motivera de vuxna i kommunen som har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå.

- Se till att verka aktivt för att nå och motivera dem i kommunen som har rätt att delta i utbildning i svenska för invandrare (sfi).

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens kommentar

I Skolinspektionens beslut kritiseras kommunen för brister i den uppsökande verksamheten. Kommunen ska enligt författningarna aktivt verka för att nå och motivera vuxna till grundläggande utbildning och till sfi. Skolinspektionen konstaterar att kommunens centrala studie- och yrkesvägledning tidigare genomfört riktade informationsinsatser till vuxna i olika bostadsområden, men att dessa satsningar inte längre förekommer. Det finns ingen plan för den uppsökande verksamheten eller några formulerade mål i Uppsala kommuns uppdragsplan. I sammanhanget kritiserar även Skolinspektionen att det på vuxenutbildningens hemsida felaktigt anges att en person måste ha fyllt 20 år för att få börja studera inom sfi.

Åtgärd

Kommunens uppsökande verksamhet organiseras idag annorlunda än vad som gjorts tidigare. Studie- och yrkesvägledningen på kommunens antagningsenhet Navet har varit mindre involverad i detta än tidigare. De vägledande samtalen med elever där har prioriterats. Det huvudsakliga syftet med omorganisationen och Navet som organisation är att prioriterade grupper genom studier och arbetsmarknadsinsatser ska få en starkare ställning på arbetsmarknaden och i samhället. Samtliga personer med försörjningsstöd och vissa elever inom sfi och komvux får riktad information, vägledning samt skraddarsydd utbildningar och arbetsmarknadsinsatser. Det sker i vägvisaren som är en del av Navet.

Denna förändring behöver förankras samtidigt som informationen om vad kommunen gör när det gäller den uppsökande verksamheten ska spridas och tydliggöras. Studie- och yrkesvägledning bedrivs sedan januari 2013 också på arbetsförmedlingen fyra dagar i veckan, vilket är ännu ett sätt att nå de medborgare som behöver information.

Verksamheten vid Lärcentrum i Gottsunda är ett annat exempel på uppsökande verksamhet. Det är en lokal där elever kan studera, göra tentor och få hjälp med att planera sina studier. Gottsunda är ett prioriterat område med många invandrare. Varannan vecka finns också SFI-mottagning och därmed möjligheten att skriva in sig på sfi i Gottsunda.

En studie- och yrkesvägledare besöker med jämna mellanrum sfi-skolorna för att informera om de möjligheter till studier som finns. Till hösten kommer två vägledare att arbeta med detta eftersom skolorna är flera. Studie- och yrkesvägledare arbetar totalt 14 timmar i veckan med att informera prioriterade grupper om Navet utbildning och möjligheten att studera på komvux.

I Uppsala kommun läser de som är under 20 år svenska vid mottagningsenheten Centrum för introduktion i skolan (CIS) och de som är över 20 år läser på sfi. I vissa fall kan även de som är under 20 år läsa på sfi. Formuleringen på webbsidan som Skolinspektionen refererar till är dock felaktig och kan missuppfattas som att det inte är möjligt att studera svenska för invandrare om man är under 20 år.

Formuleringen på hemsidan är nu ändrad.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Mohamad Hassan
Ordförande

Lotta von Wowern
Sekreterare